# מהדורה למורה – מפתח תשובות

## מטרות הדף:

- לחזור על מונחי יסוד מרכזיים בניתוח שירה
- לזהות מונחים כמו רמיזה, דימוי ומטאפורה בתוך הקשר
- להתאמן על הסבר מונחים בלשון עצמאית

גרסת עולים חדשים – מילון מילים בראש הדף, משפטים קצרים ושפה פשוטה. אפשר לאפשר מילון אישי ועבודה בזוגות.

### חלק א' – הבנת מונחים

1. ב – התייחסות קצרה לטקסט או דמות מוכרים
2. ב – בדימוי יש מילת דמיון, במטאפורה אין
3. ב – ייחוס תכונות אדם או בעל חיים לדבר דומם
4. א – חזרה על אותה מילה בתחילת כמה שורות
5. ב – הקול שמספר את השיר

### חלק ב' – נכון או לא נכון

1. נכון – היא מחברת את השיר לטקסט או אירוע מוכר
2. לא נכון – המילה כמו מאפיינת דימוי, לא מטאפורה
3. נכון – זו ההגדרה של חריזה
4. נכון – זו ההגדרה של הנפשה
5. לא נכון – הדובר יכול להיות דמות בדויה ולא המשורר

### חלק ג' – השלמת מונחים

1. רמיזה
2. דימוי
3. חריזה
4. הנפשה
5. אנפורה

### חלק ד' – התאמת מונח להגדרה

1 – ב (התייחסות קצרה לטקסט או דמות מוכרים)
2 – א (השוואה עם מילת דמיון)
3 – ד (השוואה סמויה ללא מילת דמיון)
4 – ה (חזרה על צלילים בסוף שורות)
5 – ג (ייחוס תכונות אדם לדבר דומם)

### חלק ה' – כתיבה ועיון

1. התלמיד יבחר שני מונחים, יסביר אותם במילים פשוטות ויביא דוגמה הגיונית התואמת להגדרה
2. כדי להוסיף משמעות נוספת, ליצור הקשר תרבותי ולהעשיר את השיר

### כרטיס יציאה – מה לחפש

- רמיזה - התייחסות לטקסט מוכר
- דימוי כולל מילת דמיון, מטאפורה לא
- דוגמה שבה חפץ דומם מתואר כבעל תכונות אדם

## טיפים להפעלה:

- אפשר לפתוח את השיעור עם כרטיסיות המונחים כחימום לפני מילוי הדף
- מומלץ לחזור יחד על ההבדל בין דימוי למטאפורה בעזרת דוגמאות מהלוח
- בחלק הפתוח כדאי לעודד תלמידים להביא דוגמאות מתוך שירים שנלמדו בכיתה

# דף תרגול: מונחי יסוד בשירה

דף התלמיד/ה **עולים חדשים**

**שם:** _____ **כיתה:** _____ **תאריך:** _____

בדף הזה נלמד שוב מילים חשובות שעוזרות להבין שיר. נתרגל להבין מה הן אומרות ולזהות אותן.

## 📖 מילון קטן:

| | |
|---|---|
| **רמיזה (אלוזיה)** | התייחסות קצרה בשיר לטקסט, דמות או אירוע מוכרים, שמוסיפה משמעות |
| **דימוי** | השוואה בין שני דברים באמצעות מילת דמיון כמו כ-, כמו, דומה ל- |
| **מטאפורה** | השוואה סמויה בין שני דברים בלי מילת דמיון |
| **חריזה** | חזרה על צלילים דומים בסוף שורות שיר |
| **משקל** | סדר קבוע של הברות מוטעמות ולא מוטעמות בשיר |
| **הנפשה** | ייחוס תכונות של אדם או בעל חיים לדבר דומם או מופשט |
| **אנפורה** | חזרה על אותה מילה או צירוף בתחילת כמה שורות |
| **גוף דובר** | הקול או הדמות שמספרים את השיר ומביעים את תוכנו |

## 1 חלק א' – הבנת מונחים

הקיפו את התשובה הנכונה.

**1.** מה המילה רמיזה אומרת?

א) חזרה על צליל בסוף שורה ב) התייחסות קצרה לטקסט או דמות מוכרים ג) סדר קבוע של הברות

ד) ייחוס תכונות אדם לחפץ

**2.** במה דימוי שונה ממטאפורה?

א) אין הבדל ב) בדימוי יש מילת דמיון, במטאפורה אין ג) במטאפורה יש חריזה

ד) בדימוי אין השוואה כלל

**3.** מהי הנפשה?

א) חזרה על מילה בתחילת שורות ב) ייחוס תכונות אדם או בעל חיים לדבר דומם ג) סדר הברות קבוע

ד) חריזה בסוף שורות

**4.** מה זו אנפורה?

א) חזרה על אותה מילה בתחילת כמה שורות ב) השוואה בין שני דברים ג) קול המספר בשיר

ד) סדר הברות בשיר

**5.** מי זה הדובר בשיר?

א) החריזה בשיר ב) הקול שמספר את השיר ג) מילת הדמיון בשיר ד) המשקל של השיר

## 2 חלק ב' – נכון או לא נכון

סמנו ✔ נכון או ✘ לא נכון.

| # | משפט | ✔ נכון | ✘ לא נכון |
|---|---|---|---|
| 1 | רמיזה מוסיפה לשיר שכבת משמעות נוספת. | ☐ | ☐ |
| 2 | מטאפורה תמיד כוללת את המילה כמו. | ☐ | ☐ |
| 3 | חריזה היא חזרה על צלילים דומים בסוף שורות. | ☐ | ☐ |
| 4 | הנפשה מתארת חפץ דומם כבעל תכונות אנושיות. | ☐ | ☐ |
| 5 | גוף דובר הוא תמיד המשורר עצמו. | ☐ | ☐ |

## 3 חלק ג׳ – השלמת מונחים

השלימו את המילה החסרה.

**1.** כאשר שיר מתייחס לדמות מהמקרא כדי להוסיף משמעות, מדובר ב _____ .

**2.** השוואה הכוללת את המילה כ- נקראת _____ .

**3.** חזרה על צלילים דומים בסוף שורות שיר נקראת _____ .

**4.** כאשר עץ מתואר כאילו הוא בוכה, זו דוגמה ל _____ .

**5.** חזרה על אותה מילה בתחילת כמה שורות נקראת _____ .

## 4 חלק ד׳ – התאמת מונח להגדרה

התאימו: כתבו ליד כל מספר את האות המתאימה מהעמודה השמאלית.

| | | |
|---|---|---|
| **1.** רמיזה | ___ | **א.** השוואה עם מילת דמיון |
| **2.** דימוי | ___ | **ב.** התייחסות קצרה לטקסט או דמות מוכרים |
| **3.** מטאפורה | ___ | **ג.** ייחוס תכונות אדם לדבר דומם |
| **4.** חריזה | ___ | **ד.** השוואה סמויה ללא מילת דמיון |
| **5.** הנפשה | ___ | **ה.** חזרה על צלילים בסוף שורות |

## 5 חלק ה׳ – כתיבה ועיון

כתבו תשובה מלאה במשפטים שלמים.

**1.** בחרו שניים מהמונחים שלמדתם וכתבו כיצד הם יכולים לבוא לידי ביטוי בשיר, לפי דוגמה מדומיינת משלכם.

**2.** מדוע לדעתכם משוררים משתמשים ברמיזות לטקסטים מוכרים כמו המקרא?

### כרטיס יציאה

מהי רמיזה?

מה ההבדל בין דימוי למטאפורה?

תנו דוגמה להנפשה

איך הרגשתי בשיעור? ☹ 😐 🙂 😀